

BG14B - IDÉKONKURRANSE

JURYENS BEGRUNNELSE 08.03.2020

1.0 INNLEDNING

Sommeren 2019 utlyste KLP en nasjonal idékonkurranse for å få inn forslag til innhold til toppetasjen av det nye planlagte høyhuset i Biskop Gunnerus gate 14b (BG14B).

Ambisjonen er å få til noe unikt i toppen av dette høyhuset. Et innhold som omhandler vår tids viktigste temaer og utfordringer, og som er av allmennhetens interesse. Et innhold som viser samfunnsansvar. Et innhold for dagene som kommer.

En metafor som ble brukt i utlysningen av Idékonkurransen for toppetasjens funksjon, er "Tobias i tårnet". I Thorbjørn Egners klassiske barnebokunivers er Tobias i tårnet den kloke som speider mot horisonten. Det han ser, forteller han videre til byens innbyggere, sånn at de vet hva de har i vente.

Hvem er Tobias i tårnet i våre dager?

Konkurransen har fått svært god respons. Juryen har mottatt 204 forslag fra et bredt spektrum av ulike organisasjoner og enkeltpersoner i alle aldre. Juryen har hatt gleden av å lese gjennom et stort utvalg av interessante og nytenkende forslag.

Bidragene til konkurransen skulle gjøre rede for hva konseptet for toppetasjen kan være, hvem det retter seg mot, hvorfor det skal være akkurat her, og til slutt hvorfor forslaget er viktig. Innsendte forslag har blitt bedømt etter følgende kriterier:

- Samfunnsnytte
- Innovasjon, originalitet og wow-faktor
- Gjennomførbarhet

Juryen har avholdt fire møter i perioden november til februar, og var enstemmig i sin utvelgelse av vinnere.

Juryen har bestått av:

- Knut Olav Åmås (juryleder), direktør i Stiftelsen Fritt Ord og kommentator i Aftenposten
- Karen Dolva, innovasjonsdesigner og gründer, daglig leder i teknologiselskapet No Isolation
- Haldis Tjeldflaat Helle, 1. nestleder i Natur og Ungdom
- Eskild Rolstad, direktør i eiendomsutvikling KLP
- Heidi Finskas, direktør i samfunnsansvar KLP
- Henning Sunde (jurysekretær), Founding partner i Rodeo arkitekter og del av Arkitektgruppen

2.0 PREMIERING

I konkurransen har bidragsyterne konkurrert om tre pengepremier på 100.000 kroner. Men det konseptet og innholdet som til slutt blir valgt ut til å fylle toppetasjen, vinner noe av langt større verdi – ti års gratis leie av de mest attraktive kvadratmeterne i Oslo.

Det betyr at premien har to nivåer:

En ungdomsskoleelev med en god idé kan vinne 100.000 kroner for sitt forslag, men det er *aktørene* hen foreslår i ideen - organisasjonen som eventuelt flytter inn - som vinner den store premien: ti års gratis leie – selv om denne muligheten bare skulle falle i fanget deres.

Samtidig kan for eksempel en organisasjon som foreslår seg selv inn i toppetasjen vinne begge deler: 100.000 kroner *og* ti års gratis leie.

Men først og fremst er denne fasen en *idékonkurranse*, som handler om å få det beste tilfanget av forslag. Juryens oppgave har vært å velge ut vinnerne. Deretter tas den endelige avgjørelsen på hvilket av de utvalgte vinnerkonseptene som skal fylle toppetasjen, i samråd med KLP eiendom.

En endring i planen

I evalueringens siste fase har juryen gjort en endring fra det som var utgangspunktet, nemlig å velge tre vinnere. Etter en helhetlig vurdering har juryen kommet fram til at det heller skal kåres to hovedvinnere og fire tredjeplasser. De to hovedvinnerne mottar 100 000 kroner hver, og trekkes med videre i en finalerunde hvor det endelige konseptet blir kåret på KLPs klimakonferanse i september 2020. De fire tredjeplassene mottar 25 000 kroner hver, og vil bli invitert med videre for å se om det er elementer i deres forslag som kan inkluderes i det endelige konseptet.

3.0 GENERELLE BETRAKTNINGER I JURYPROSESSEN

De tre bedømmelseskriteriene har ligget til grunn for valg av vinnere. Samtidig, når juryen har sett omfanget og variasjonen av forslag, har følgende spørsmål blitt diskutert:

Et sted for *alle* eller et sted for noen heldig utvalgte?

Flere forslag har argumentert godt for hvorfor *én* gruppe burde løftes opp og lage et spennende konsept for toppetasjen. Juryen har på sin side vært mer opptatt av at toppetasjen i BG14B skal være et sted av allmenn interesse og at et flertall av byens befolkning blir interessert i stedet. Toppetasjen til BG14B bør tilføre Oslo noen nye kvaliteter som gjør byen enda mer spennende.

Utfordringen blir å skape et interessevekkende konsept som allmennheten føler eierskap til, uten at det blir en turistdestinasjon. Om stedet gjøres offentlig tilgjengelig for alle til en hver enhver tid, kan det føre til at opplevelsen av stedet svekkes.

I praksis kan det bety å se for seg et sted som gir rom for forskjellige besøksgrupper til ulike tider av døgnet, samtlige dager i uken og nær alle dager i året.

Eller for å si det på en enklere måte - «et sted for alle, men ikke alle på en gang».

Et sted å være eller et sted å lære, gjøre eller jobbe?

I utlysningen av konkurransen skulle forslagstillere svare på spørsmålet - hvorfor her? Mange svarte på dette med utgangspunkt i beliggenheten ved Oslo S, men ikke like mange svarte ut hva det vil si å befinne seg 135 meter over bakken med utsikt over hele byen. For juryen har det vært viktig å identifisere forslag som får ut potensialet i den særegne plasseringen i bybildet.

Eksempelvis har det kommet inn mange gode forslag til ulike læringsarenaer for viktige temaer i vår tid, enten det er innen miljø, demokrati eller sosial bærekraft.

Hvorvidt slike læringsarenaer er riktig å plassere i toppetasjen med utsikt over hele byen, er en annen sak. Et vitensenter, en innovasjonshub eller en VR-lab er kan inneholde interessante opplevelser i seg selv, men de kan også gi byliv til andre steder i Oslo. Hovedstrømmen av byens befolkning beveger seg på bakkeplan, og da er det spesielt viktig at byens gulv og førsteetasjer blir aktiverte for å skape en levende og opplevelsesrik by.

I tillegg ligger BG14B på et av Oslos mest sentrale steder der byens puls er på sitt sterkeste. Som en kontrast til dette har det derfor blitt diskutert om ikke toppen skal by på en annen opplevelse, noe som har et roligere preg. Flere innsendte forslag peker på et behov for et sted der det ikke nødvendigvis skjer så mye, et sted som er *frakoblet*, både faktisk og metaforisk. Slik kan man se for seg om ikke toppen av Oslos høyeste hus i større grad bør være et sted som handler om en *opplevelse* som tar utgangspunkt i de viktigste kvalitetene ved stedet, nemlig utsikten - fjorden og åsene rundt og byen i midten.

Så hvem er den nye Tobias i tårnet? Svaret, slik juryen har tenkt, ligger kanskje ikke i én organisasjon, men heller i enkeltmennesket som kommer opp og gir rom for selv å kunne sette ting i perspektiv.

Et sted i tiden eller et sted som står seg?

Flere av forslagene tar tidsånden på alvor og er gode bilder på hva mange opplever som viktig akkurat i dag. Men konseptet som realiseres må også oppfattes som relevant over tid, særlig med tanke på at bygget står klart tidligst i 2025-26. Det aktuelle temaet må være robust og ha en iboende endringsevne, slik at det kan være like relevant om 15 år fra i dag.

4.0 JURYENS VALG AV VINNERE

Juryen har valgt ut to hovedvinnere og fire tredjeplasser.

4.1 HOVEDVINNERE

ALLEMANNSRETTENS HUS, NORSK FRILUFTSLIV

Forslaget består av å etablere et nasjonalt formidlingscenter for friluftsliv og urbane naturbaserte opplevelser. Forslaget peker på betydningen av friluftsliv som bidragsyter til fysisk aktivitet, økt livskvalitet og forbedret psykisk helse. Ambisjonen er at man ved å komme inn og opp også kan komme ut og se mulighetene i de nære omgivelser. Konseptet retter seg mot enkeltindivider, men også grupper, skoleklasser, barnehager og introduksjonsklasser for innvandrere. Det retter seg også mot fagfolk, som kommunale planleggere.

Som en del av forslaget fremmes også ideen om "verdens første urbane nasjonalpark".

Samlet skal konseptet bidra til å fremme og inspirere til friluftsliv, ikke bare på de store vidder, men vel så viktig som en integrert del av en bærekraftig byutvikling.

Forslagsstiller er Norsk Friluftsliv, en nasjonal paraplyorganisasjon med 17 medlemsorganisasjoner som omfatter 950 000 medlemskap.

Vurdering og aktualitet

Rundt omkring i verden vokser byene. Mye tyder på at en urban livstil er bra for miljøet i den forstand at man lever på færre kvadratmeter, utnytter transport- og energibehovet bedre og har muligheten til å dele flere tjenester og produkter. Men for mange er byene fremdeles noe grått, kaldt og skittent. Natur og rekreasjon er noe *utenfor* byene. Har du behov for påfyll, må du reise *ut* av byen. Hvis det er miljømessig bærekraftig at mennesker bor i byer, må de også være attraktive å bo i. Først da blir de bærekraftige for mennesker på flere måter. Innenfor dette temaet har det vært flere forslag som er interessante, men det forslaget som utmerker seg er «Allemannsrettens hus» fra Norsk Friluftsliv. Forslaget er opptatt av urban natur og urbant friluftsliv, et tema som kommer til å være aktuelt lenge. Oslo har spesielle forutsetninger her, med naturområder også innenfor og like utenfor byens grenser.

Videre anbefaling, bearbeiding og potensial

Juryen mener at forslagsstillers fokus på helse er viktig, men at det også ligger et ekstra lag i dette forslaget. I en tid der vi mister mer og mer av den urørte naturen er det enda viktigere at folk, kanskje spesielt de som bor i byene, forstår hva det er vi må ta vare på og hvilken betydning natur og biologisk mangfold har. Juryen anbefaler derfor i det videre arbeidet at forslaget følger to spor, både det som handler om urbant friluftsliv og bærekraftig byutvikling, og det som handler om miljø og natur i bredere forstand.

Hvor konkret man skal forholde seg til «verdens første urbane nasjonalpark» må vurderes nærmere, men her er det uansett mye spennende å arbeide videre med. Forslaget bør

kunne utvikles til et sted helt utenom det vanlige. En god blanding av by og land satt sammen til en opplevelse som både den mest ihuga bypatriot og ivrigste turvandrer setter pris på. For allemannsretten i betydning fri tilgang til våre felles arealer er ikke bare under press på fjellet, i skogen og ved sjøen, men også i hovedstaden.

OSLO BYKLASSEROM VED RAGNHILD ÅRHUS

Oslo byklasserom er et enkelt, men samtidig tydelig konsept. Toppen av Oslos høyeste hus, 135 meter over bakken og med utsikt over hele byen, kan være et felles klasserom for regionens grunnskoleelever. Skoleklasser inviteres opp i et bestemt tidsrom for å gjøre prosjektarbeid og drive med idéutvikling innen samfunnsnyttige formål som kan bidra til å gjøre Oslo til en bedre by.

Forslagsstilleren peker på at prosjektet bør velges fordi elever trenger å bli sett og bli prioritert, fordi det skal oppmuntre til nytekning og til innovasjon.

Det er mulig å tenke seg ideen gjennomført av Oslos utdanningsetat, eventuelt i samarbeid med andre aktører.

Vurdering og aktualitet

Norge må gjennom store endringer for å møte trusselen fra klimaendringer, fallende oljeinntekter og en lavere andel sysselsatte i årene som kommer. I lys av dette ville det være positivt å løfte fram skolen, elevene og undervisningen.

Videre anbefaling/bearbeiding/potensial

Oslo byklasserom er et enkelt konsept som kan romme mye. Det har en tydelig retning og beskjed til samfunnet om hvor fundamentalt viktig skolen er. Selve innholdet i forslaget er i mindre grad tydelig, så i det videre utviklingsarbeidet anbefales det å konkretisere hva et klasserom handler om akkurat her, 135 meter over bakken.

4.2 FIRE TREDJEPLASSER

Juryen har kåret fire tredje plasser. Disse er:

- Forandringshuset, av KFUK-KFUM
- Frøet, av Besteforeldrenes klimaaksjon, Miljøagentene og Enerhaugen arkitektkontor
- Naboetasjen, av Elise Schultz og Anna Jo Banke
- Nisteplassen, av Stina Lovise Kyrkjebø

FORANDRINGSHUSET

Toppetasjen i BG14B skal romme verdens første, største og fremste hub for unge mennesker som tar ansvar og forandrer verden til det bedre, sier forslagsstillerne. Målet er å skape et unikt sted å møtes, hvor nytenking, utvikling og arbeid overfor beslutningstagere kan skje på

unges premisser. Forandringshuset - Powerhouse Oslo - skal gi unge de verktøyene de trenger for at unges løsninger skal bli hørt og tatt i bruk.

Powerhouse utvikles og driftes av KFUK-KFUM Forandringshuset i samarbeid med den svenske partneren Fryshuset. Forslagsstilleren ønsker et synlig og troverdig fyrtårn for ungt lederskap, bærekraft og fremtidstro.

Vurdering og aktualitet/Hva tar vi med videre?

Samfunnet må løfte fram de unge stemmene for å møte de store utfordringene knyttet til utenforskap, miljø og økonomisk omstilling. Forandringshuset kan bli en del av et nordisk samarbeid mellom unge mennesker og ha potensial til å bli en viktig arena for den nye generasjonen. Juryen mener at forslaget har elementer i seg som kan bakes inn i begge de to hovedvinnerne.

FRØET

Frøet skal bli en samarbeidsarena for de viktigste miljøorganisasjonene i landet. Et knutepunkt og en møteplass på tvers av generasjoner og politisk ståsted. En læringsarena for byens og landets innbyggere. Frøet skal være åpent for allmennheten, for skoleklasser på tur, bedrifter på kurs eller pensjonister som har noe å lære eller lære bort.

Initiativet er fremmet av Besteforeldrenes klimaaksjon, Miljøagentene og Enerhaugen arkitektkontor. Konseptet får spesiell verdi ved at de yngste og de eldste slår seg sammen for å svare på vår tids største utfordring, miljø- og klimaendringene.

Vurdering og aktualitet/ Hva tar vi med videre?

Det er først og fremst de engasjerte aktørene bak ideen, de yngste og de eldste, som juryen mener bør få plass i den videre utviklingen av innholdet.

NABOETASJEN

Juryen har vurdert bidraget først og fremst som et forslag som handler om å løfte fram *frivilligheten* både i byutviklingen og i samfunnsutviklingen generelt. Røde Kors foreslår som en mulig drifter av toppen med utgangspunkt i deres omfattende virksomhet med å styrke lokalsamfunnene i Oslo, med tilbud for folk i alle aldre og over et vidt spenn av interesser og behov. Blant annet gjelder dette norsktrening, leksehjelp, gatemekling, sosiale møter og ulike arrangementer. Røde Kors har aktiviteter spredd over hele byen og forslagsstillerens tanke er at den spesielle toppetasjen i BG14B kan styrke dette viktige arbeidet. Det ønskes en enkel frivillighetskafé hvor overskuddet går til veldedige formål. Selv om Røde Kors har aktiviteter nok til å fylle hele etasjen alene, ser man for seg at det skal være en åpning for også andre hjelpeorganisasjoner, slik at etasjen kan bli et knutepunkt for dem som ønsker å styrke lokalsamfunnet og det frivillige arbeidet.

Vurdering og aktualitet/ Hva tar vi med videre?

Frivilligheten er en bærende kraft i det norske samfunnet, der halvparten av befolkningen engasjerer seg i løpet av et år. Innsatsen de gjør har betydning ikke bare

for utallige enkeltmennesker, men også for samfunnet. Det er flere forslag i konkurransen som er inne på temaet frivillig arbeid. Det forslaget som juryen har lagt spesielt merke til, er likevel Naboetasjen. Forslaget har en enkel idé om lokal stedsutvikling for et område som ligger i et krysningspunkt mellom Vaterland/Grønland og Norges største knutepunkt.

NISTEPLASSEN

Forslaget peker på det åpenbare behovet for flere ikke-kommersielle møtesteder i en by hvor man ofte må betale for å sette seg ned innendørs, og der mange steder er privatisert. Forslagsstilleren ønsker idylliske omgivelser i en urban situasjon der det er mulig å kunne slappe av og innta medbrakt mat.

Vurdering og aktualitet/ Hva tar vi med videre?

Nisteplassen er et forslag for å skape et hvileområde i en by der det skjer mye. Et område der det ikke skjer noe og hvor man bare kan komme opp for å være en stund, uten å bruke penger. Mange opplever kjøpepress, mens Nisteplassen tilbyr det motsatte. Prinsippet er godt, men enkelt; Oslo trenger flere ikke-kommersielle møteplasser og helst et nyskapende, hyggelig og tilrettelagt sted hvor man kan ta med mat. Konseptet har potensial til å innarbeides i det endelige prosjektet på en eller annen måte.

5.0 VIDERE PROSESS

For dette arbeidet vil KLP etablere en intern arbeidsgruppe som skal følge den videre utviklingen og konkretiseringen og til slutt velge den endelige aktøren som skal få ti års gratis leie når bygget står ferdig. Fokuset i denne prosessen vil være todelt:

- Videreutvikle og løfte forslaget til å bli noe enda mer spennende og viktig for Oslo.
- Konkretisere ideen, slik at den inngår som en del av det faktiske byggeprosjektet.

P.t. er den planlagte prosessen fram til endelig lansering som følger:

Innledende fase - intervjuer med alle forslagsstillere.

Blant de fire tredjeplassene vil fokuset være hvilke elementer i deres bidrag som kan spille inn i forslagene til de to hovedvinnerne. For hovedvinnerne vil fokuset være å diskutere hovedtrekkene i videreutviklingen av deres forslag i lys av juryens anbefalinger.

Videreutvikling av forslag

Neste fase handler om videreutviklingen av forslagene til de to hovedvinnerne. Som en del av dette innebærer også konkretisering av hvem som skal drive/drifte det som skal skje i toppen. I det ene forslaget står det en stor aktør bak som har foreslått seg selv som driver av konseptet. I det andre gjenstår det å finne en egnet driver. Denne fasen vil med andre ord handle om innhold, bruk og drift.

Valg av endelig aktør

Ambisjonen er å ha valgt ut den aktøren som skal drive toppen i løpet av høsten 2020.

I etterkant av dette starter siste etappe av reguleringsarbeidet der høyhusprosjektet (BG14B) skal behandles av myndighetene i Oslo kommune. Når reguleringen blir godkjent, starter den endelige uttegningen av bygget med sikte på byggestart. I denne prosessen vil også innholdet i toppen bli utformet i nært samarbeid med aktøren som skal inn.